DOI:10.17951/k.2016.23.2.45

ANNALES
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA
VOL. XXIII, 2 SECTIO K 2016

Wydział Politologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

HANNA DUMAŁA

Kontynuacja i zmiana: prawne regulacje europejskiej współpracy terytorialnej[1]

Continuation and change: regulations of European territorial cooperation

ABSTRAKT

Europejską współpracę terytorialną (EWT) wprowadzono jako jeden z celów polityki spójności Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2007–2013. Regulacje przyjęte na lata 2014–2020 oznaczają zarówno kontynuację pewnych sprawdzonych wcześniej rozwiązań, jak i wprowadzenie – mniej lub bardziej istotnych – zmian wynikających z oceny doświadczeń lat poprzednich. Celem artykułu jest przeprowadzenie analizy porównawczej regulacji prawa unijnego dotyczących wsparcia EWT z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentu prawnego, jakim jest europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej (EUWT).

Słowa kluczowe: europejska współpraca terytorialna, europejskie ugrupowanie współpracy terytorialnej, polityka spójności, Unia Europejska

WSTĘP

Realizowana w Europie od wielu lat międzynarodowa współpraca subpaństwowych jednostek terytorialnych (gmin, miast, regionów) została po raz pierwszy wsparta finansowo przez Komisję Europejską (KE) w 1989 r. – najpierw pilotażowo

[1] Artykuł jest rozszerzoną i uaktualnioną wersją wystąpienia wygłoszonego podczas międzynarodowej konferencji naukowej „Polityka Spójności i rozwój regionów Unii Europejskiej w Nowej Perspektywie Finansowej 2014–2020", Lublin 20 listopada 2014. Wersja angielskojęzyczna artykułu *Continuation and change: regulations of European territorial cooperation for the years 2014–2020* ukazała się w zbiorze: *The European Union Cohesion Policy and Development of Polish Regions until 2020*, A.J. Kukuła (red.), Wydawnictwo Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2015.

w ramach art. 10 Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), a od roku 1990 r. w ramach kolejnych edycji inicjatywy wspólnotowej INTERREG[2]. Ale dopiero od 2007 r. europejską współpracę terytorialną (EWT) wprowadzono jako jeden z trzech celów polityki spójności Unii Europejskiej (UE) – obok konwergencji oraz konkurencyjności regionalnej i zatrudnienia. Wyodrębnienie celu EWT należy uznać za docenienie wagi terytorialnego aspektu spójności UE, dodanego do spójności gospodarczej i społecznej na mocy Traktatu z Lizbony. Uzasadnieniem dla takiego usytuowania europejskiej współpracy terytorialnej były dwie zasadnicze kwestie wynikające z przyjęcia w 2004 r. dziesięciu nowych członków, a w 2007 kolejnych dwóch. Po pierwsze, zwiększenie liczby granic lądowych i morskich Unii Europejskiej. Po drugie, poszerzenie jej terytorium [Rozporządzenie 1083/2006: motyw 4]. Należy brać pod uwagę także działania lobbingowe podejmowane przez subpaństwowe jednostki terytorialne i ich sieci na rzecz wzmocnienia ich roli w działalności Unii Europejskiej [Dumała 2014: 491–503].

Cel „Europejska współpraca terytorialna" został zdefiniowany jako wsparcie trzech rodzajów współdziałania: (1) transgranicznego, polegającego na wspólnych sąsiedzkich inicjatywach lokalnych i regionalnych, (2) transnarodowego, oznaczającego działania sprzyjające zintegrowanemu rozwojowi terytorialnemu powiązanemu z priorytetami UE oraz (3) międzyregionalnego, czyli wymiany doświadczeń na „właściwym szczeblu terytorialnym" [Rozporządzenie 1083/2006: art. 3 ust. 2 pkt c][3]. Finansowego wsparcia udziela EFRR.

Na pakiet legislacyjny w zakresie polityki spójności w nowej perspektywie finansowej (lata 2014–2020) składa się łącznie sześć rozporządzeń, z czego trzy mają bezpośrednie odniesienie do europejskiej współpracy terytorialnej:

1. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006;
2. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna";

[2] Pierwsza edycja realizowana w latach 1990–1994, druga – 1994–1999, a trzecia – 2000–2006.

[3] W inicjatywie wspólnotowej INTERREG także występowały trzy wymienione komponenty (jako ścieżki A, B i C).

3. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania[4].

Przystępując do przygotowania pakietu, uwzględniono doświadczenie zdobyte w związku z wdrażaniem poprzednich programów operacyjnych polityki spójności oraz wnioski wynikające z opublikowanego w 2010 r. *Piątego sprawozdania w sprawie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej*. Na przełomie 2010 i 2011 roku przeprowadzono również konsultacje społeczne z zainteresowanymi stronami – państwami członkowskimi, władzami lokalnymi i regionalnymi oraz partnerami społecznymi i gospodarczymi, w wyniku których otrzymano 444 opinie [Uzasadnienie Wniosku KOM (2011) 611]. Odrębne konsultacje – we współpracy z Komitetem Regionów – przeprowadzono również w sprawie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej [Uzasadnienie Wniosku KOM (2011) 610]. W efekcie podstawy prawne dotyczące EWT, która pozostała jednym z dwóch celów tej polityki (drugim są „inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia", wspierane ze wszystkich funduszy polityki spójności), zawierają zarówno powtórzenia z wcześniejszych aktów prawnych, jak i różnego rodzaju modyfikacje i nowe rozwiązania. Ideą, jaka przyświecała Komisji Europejskiej, była chęć uproszczenia przepisów i procedur dla wszystkich zaangażowanych w EWT stron: bezpośrednich beneficjentów, instytucji programów operacyjnych, instytucji państw członkowskich i państw trzecich oraz samej Komisji [Uzasadnienie Wniosku KOM (2011) 611: motyw 3]. Jednocześnie zaproponowane zmiany mają zwiększyć skuteczność polityki spójności.

REGULACJE W ZAKRESIE CELU „EUROPEJSKA WSPÓŁPRACA TERYTORIALNA"

Przyjęte rozwiązanie w zakresie rozporządzeń szczegółowych Parlamentu Europejskiego i Rady wyraźnie wskazuje na zmianę podejścia Unii Europejskiej do EWT. Poprzednie rozporządzenie (1080/2006) określało zadania EFRR oraz zakres udzielanego z niego wsparcia w ramach wszystkich trzech ówczesnych celów polityki spójności. W nowej perspektywie finansowej uznano, że każdy z dwóch nowo wyznaczonych celów wymaga odrębnych rozwiązań szczegółowych, stąd też przyjęto dwa rozporządzenia: 1299/2013 oraz 1301/2013. Głównym argumentem był „wielopaństwowy kontekst" programów EWT i ich międzynarodowa specyfika [Uzasadnienie Wniosku KOM (2011) 611: 6]. W efekcie Rozporządzenie 1299/2013

[4] Pozostałe trzy rozporządzenia szczegółowe dotyczą EFRR (wsparcie celu „Inwestycje na rzecz wzrostu i zatrudnienia" – Rozporządzenie 1301/2013), Europejskiego Funduszu Społecznego (Rozporządzenie 1304/2013) i Funduszu Spójności (Rozporządzenie 1300/2013). Wszystkie wymienione akty prawne opublikowano w „Dzienniku Urzędowym UE" L 347 z 20 grudnia 2013 r.

z 17 grudnia 2013 r. odnosi się wyłącznie do celu „europejska współpraca terytorialna" i reguluje: (1) jej przedmiot i zakres, (2) koncentrację tematyczną i priorytety inwestycyjne, (3) programowanie, (4) monitorowanie i ewaluację, (5) kwalifikowalność, (6) zarządzanie, kontrolę i wyznaczanie instytucji, (7) uczestnictwo państw trzecich oraz (8) zarządzanie finansowe.

Wartość środków finansowych przeznaczonych na cel „europejska współpraca terytorialna" określono na poziomie 2,75% ogólnych środków z funduszy strukturalnych[5]. Procentowo stanowi to minimalne zwiększenie puli – o 0,23 punktu procentowego (z 2,52%), w liczbach bezwzględnych kwota wsparcia wzrosła jednak znacząco – z ok. 7,5 mld euro na blisko 9 mld euro. Nie uległa zmianie zasadnicza konstrukcja celu, który w dalszym ciągu składa się z trzech typów współpracy: transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej. Utrzymano także relację podziału środków między poszczególne komponenty: koncentrację na komponencie transgranicznym, drugą pozycję komponentu transnarodowego i trzecią komponentu międzyregionalnego (patrz tabela 1).

Tabela 1. Podział środków EWT pomiędzy poszczególne komponenty

Komponent	Lata 2007–2013		Lata 2014–2020	
	%	Kwota w euro*	%	Kwota w euro**
Transgraniczny	73,86	5 576 358 149	74,05	6 626 631 760
Transnarodowy	20,95	1 581 720 322	20,36	1 821 627 570
Międzyregionalny	5,19	392 002 991	5,59	500 000 000
Łącznie	100,00	7 550 081 462	100,00	8 948 259 330

* Ceny z 2004 r.
** Ceny z 2011 r.

Źródło: Rozporządzenie 1083/2006: art. 21 i Rozporządzenie 1299/2013: art. 4.

Utrzymano ogólne zasady określania zasięgu geograficznego poszczególnych komponentów EWT. W przypadku współpracy transgranicznej wsparciem są objęte regiony UE na poziomie NUTS 3 wzdłuż wszystkich wewnętrznych i tych zewnętrznych granic lądowych, które nie są objęte programami w ramach zewnętrznych instrumentów finansowych Unii (Europejski Instrument Sąsiedztwa oraz Instrument Pomocy Przedakcesyjnej II). Wsparcie dotyczy także regionów położonych wzdłuż granic morskich, oddalonych od siebie nie więcej niż 150 km[6], a w przypadku tzw. regionów najbardziej oddalonych (na wniosek zainteresowanego państwa członkowskiego) nawet więcej niż 150 km [Rozporządzenie 1299/2013: art. 3]. Nowością jest natomiast wyraźne wymienienie regionów/państw niebędących członkami Unii, które mogą być objęte programami współpracy transgranicznej. Chodzi o regiony Norwe-

[5] Parlament Europejski żądał zwiększenia środków na EWT do co najmniej 7% [Rezolucja 2010/2155: pkt 4].

[6] Komitet Regionów proponował zwiększenie tej odległości nawet do 300 km [Opinia KR „Wniosek": poprawka 1].

gii i Szwajcarii oraz Liechtenstein, Andorę, Monako i San Marino, a także państwa trzecie lub terytoria sąsiadujące z najbardziej oddalonymi regionami, odpowiadające regionom na poziomie NUTS 3. W odniesieniu do współpracy transnarodowej lista regionów, które mogą być objęte programami operacyjnymi, dodatkowo została rozszerzona o Wyspy Owcze i Grenlandię oraz regiony w państwach trzecich objętych zewnętrznymi instrumentami finansowymi UE. W tym wypadku zarówno regiony wewnątrzunijne, jak i zewnętrzne muszą odpowiadać poziomowi NUTS 2 [Decyzja C (2014) 3898]. W wypadku współpracy międzyregionalnej pozostawiono wsparcie obejmujące całe terytorium UE, czyli aktualnie 28 państw, oraz wprowadzono możliwość objęcia programami wymienionych wyżej państw trzecich i terytoriów.

W regulacjach na lata 2014–2020 wyraźnie zapisano dwuetapowość przydzielania środków na dwa komponenty EWT: współpracę transgraniczną i transnarodową. W pierwszym etapie Komisja Europejska podaje do wiadomości każdego państwa członkowskiego jego udział w całkowitej kwocie alokowanej, przyznany na podstawie kryterium liczby ludności w obszarach objętych współpracą[7]. Szczegółowa metoda alokacji środków na państwo członkowskie dla celu EWT to „ważona suma udziału liczby ludności regionów przygranicznych i udziału całkowitej liczby ludności każdego państwa członkowskiego". Waga elementów współpracy transgranicznej wynosi 77,9%, a współpracy transnarodowej 22,1% [Rozporządzenie 1303/2013: pkt 8 załącznika VII]. Następnie państwo członkowskie decyduje o ostatecznym podziale środków między te dwa komponenty, z tym że kwota przesunięcia nie może przekroczyć 15% przyznanych mu środków. W etapie drugim, na podstawie informacji otrzymanych od państw członkowskich, Komisja przyjmuje ostateczną decyzję ustanawiającą wykaz wszystkich programów EWT z odpowiadającą im kwotą wsparcia [Rozporządzenie 1299/2013: art. 4 ust. 3 oraz art. 5].

Komisja ustanowiła ostatecznie 60 programów operacyjnych (PO) współpracy transgranicznej, 15 w dziedzinie współpracy transnarodowej oraz 4 współpracy międzyregionalnej [Decyzja C (2014) 3776]. W porównaniu do lat 2007–2013 nie dokonano w temacie zakreślenia przestrzeni współpracy terytorialnej zasadniczych zmian, ale liczba PO wzrosła o 10: osiem programów współpracy transgranicznej i dwa transnarodowej. Wzrost liczby programów wynika, po pierwsze, z rozszerzenia w 2013 r. Unii Europejskiej o Chorwację (3 nowe PO), a po drugie, z przyjętej zasady objęcia w większym stopniu współpracą krajów i terytoriów zamorskich (na czym głównie skorzystała Francja – 4 nowe PO). Zupełnie nowych programów jest jednak więcej (patrz tabela 2), gdyż podzielono na trzy mniejsze przestrzennie duży, obejmujący łącznie 16 państw członkowskich, kandydatów, potencjalnych kandydatów i państw trzecich, PO współpracy transnarodowej „Europa Południowo -Wschodnia". Dodatkowo w niektórych wypadkach zmodyfikowano obszar wsparcia

[7] Roczny podział zasobów ogólnych między państwa członkowskie zawierają załączniki: II (całość celu „europejska współpraca terytorialna"), XIV (współpraca transgraniczna), XV (współpraca transnarodowa) i XVI (współpraca międzyregionalna) [Decyzja C (2014) 2082].

kontynuowanych programów, np. Chorwację włączono do obszaru kontynuowanych programów operacyjnych współpracy transnarodowej „Europa Środkowa" i „Obszar Śródziemnomorski". Bez zmian utrzymano natomiast programy współpracy międzyregionalnej: INTERREG Europe, INTERACT, URBACT i ESPON.

Tabela 2. Nowe programy operacyjne EWT realizowane w latach 2014–2020

Program operacyjny	Komponent	Obszar wsparcia (państwa członkowskie/inne)
Adriatycko-Joński	Transnarodowy	Grecja–Chorwacja–Włochy–Słowenia/ Albania–Bośnia i Hercegowina–Czarnogóra–Serbia
Amazonia	Transnarodowy	Francja/Brazylia–Surinam–Gujana
Bałkany Region Śródziemnomorski	Transnarodowy	Bułgaria–Grecja–Cypr/Albania–FYROM
Dunaj	Transnarodowy	Austria–Bułgaria–Czechy–Niemcy–Chorwacja–Węgry–Rumunia–Słowenia–Słowacja/ Bośnia i Hercegowina–Czarnogóra–Serbia–Mołdawia–Ukraina
Francja (Mayotte–Komory–Madagaskar)	Transgraniczny	Francja
Francja (Réunion–kraje Komisji Oceanu Indyjskiego)	Transgraniczny	Francja
Francja (Saint Martin–Sint Maarten)	Transgraniczny	Francja
Hiszpania–Portugalia (Madera–Azory–Wyspy Kanaryjskie)	Transgraniczny	Hiszpania–Portugalia
Irlandia–Zjednoczone Królestwo (PEACE)	Transgraniczny	Irlandia–Zjednoczone Królestwo
Słowenia–Chorwacja*	Transgraniczny	Słowenia–Chorwacja
Węgry–Chorwacja	Transgraniczny	Węgry–Chorwacja
Włochy–Chorwacja	Transgraniczny	Włochy–Chorwacja

* W perspektywie finansowej 2007–2013 jako program w ramach Instrumentu Pomocy Przedakcesyjnej.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Decyzji wykonawczej Komisji z dnia 16 czerwca 2014 r. ustanawiającej wykaz programów EWT i wskazującej całkowitą kwotę wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dla każdego programu w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna" na okres 2014–2020.

Zgodnie ze stanowiskiem Rządu RP, który uznał, iż za punkt wyjścia przy ustalaniu zakresu geograficznego nowych programów operacyjnych powinno się przyjąć kontynuowanie programów z lat 2007–2013 [*Stanowisko Rządu RP*: 33], z udziałem beneficjentów z Polski kontynuowane będzie siedem PO współpracy transgranicznej[8] (Niemcy/Brandenburgia–Polska, Polska–Słowacja, Polska–Dania–Niemcy–Litwa–Szwecja (tzw. Południowy Bałtyk), Polska–Niemcy/Saksonia, Niemcy/Meklemburgia–Pomorze Przednie/Brandenburgia–Polska, Republika Czeska–Polska, Litwa–Polska) i dwa PO współpracy transnarodowej (Europa Środkowa, Morze Bałtyckie) [Decyzja C (2014) 3776]. Trzeba przyznać, że zasadniczy obszar współpracy pozostaje niezmieniony od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej

[8] Liczne argumenty na rzecz takiego rozwiązania zawiera ekspertyza opracowana na zamówienie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego przez spółkę EGO (Evaluation for Government Organizations) [*Wyzwania*: 45–46].

i objęcia naszego państwa programem Interreg (2004–2006) [Dołzbłasz, Raczyk 2010: 180–181]. Ponieważ jednak od stycznia 2008 r. obowiązuje w Polsce zmieniona Nomenklatura Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (nieuwzględniona w poprzedniej perspektywie finansowej) i w porównaniu do sytuacji z roku 2000 liczba jednostek poziomu NUTS 3 w Polsce (podregiony) wzrosła o 50% – z 44 do 66 [Rozporządzenie RM 2007], to w przypadku niektórych programów współpracy transgranicznej może to mieć istotny wpływ na obszar wsparcia[9].

Dotychczas polskie Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju (wcześniej Ministerstwo Rozwoju Regionalnego) pełniło rolę Instytucji Zarządzającej w trzech programach współpracy transgranicznej: Polska–Brandenburgia, Polska–Słowacja oraz Południowy Bałtyk. W nowej perspektywie finansowej strona polska będzie w dalszym ciągu zarządzać programami Polska–Słowacja i Południowy Bałtyk, a także przejmie zarządzanie PO Polska–Saksonia.

Zupełnie nowym elementem regulacji dotyczących EWT są rozwiązania mające zapewnić większą koncentrację tematyczną i inwestycyjną współpracy. Znacząco ograniczono swobodę dowolnego formułowania celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych, wprowadzając w programach współpracy transgranicznej i transnarodowej warunek wyboru maksymalnie czterech z enumeratywnie wskazanych celów (patrz tabela 2), na które ma być przeznaczone co najmniej 80% alokacji z EFRR [Rozporządzenie 1299/2013: art. 6][10]. Ograniczenie to nie dotyczy jedynie programów współpracy międzyregionalnej. Jednocześnie wyznaczone priorytety mają być ściślej niż do tej pory powiązane ze strategią „Europa 2020"[11]. W ramach każdego ze wskazanych celów tematycznych określono priorytety inwestycyjne wspólne dla obu celów polityki spójności (łącznie 40 priorytetów – lista zawiera art. 5 Rozporządzenia 1301/2013) oraz priorytety określone dodatkowo dla poszczególnych komponentów celu „Europejska współpraca terytorialna" [Rozporządzenie 1299/2013:

[9] Przykładowo: w PO Saksonia–Polska obszar wsparcia po stronie polskiej w latach 2007–2013 obejmował dwie jednostki NUTS 3: podregion jeleniogórsko-wałbrzyski (województwo dolnośląskie) oraz podregion zielonogórski (województwo lubuskie) o łącznej powierzchni 18 248 km^2, natomiast w latach 2014–2020 jest to nowy podregion jeleniogórski (województwo dolnośląskie) oraz powiat żarski (województwo lubuskie) o łącznej powierzchni jedynie 6964 km^2.

[10] Pierwotna propozycja Komisji zakładała stuprocentową alokację na nie więcej niż cztery cele tematyczne [Uzasadnienie Wniosku KOM (2011) 611: art. 5].

[11] Przyjęta w marcu 2010 r. strategia zakłada inteligentny (*smart*), zrównoważony (*sustainable*) i sprzyjający włączeniu społecznemu (*inclusive*) wzrost gospodarki UE. Koncentruje się na następujących celach, które powinny być osiągnięte na poziomie całej Unii do 2020 r.: (1) zatrudnienie – 75% osób w wieku 20–64 lat powinno mieć pracę, (2) innowacyjność – na inwestycje w badania i rozwój powinno być przeznaczane 3% PKB UE, (3) edukacja – konieczność ograniczenia liczby uczniów przedwcześnie kończących edukację do poziomu poniżej 10% i zwiększenia liczby osób w wieku 30–34 lat z wykształceniem wyższym do poziomu co najmniej 40%, (4) walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym – zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln oraz (5) klimat i energia – ograniczenie emisji gazów cieplarnianych o 20% w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30%, jeśli warunki będą sprzyjające), 20% energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, a efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20% [Europa 2020].

art. 7]. Konkretny program EWT składa się z osi priorytetowych, z których każda – co do zasady[12] – odpowiada celowi tematycznemu i obejmuje co najmniej jeden priorytet inwestycyjny tego celu tematycznego [Rozporządzenie 1299/2013: art. 8 ust. 1]. Rozwiązania te przyjęto mimo negatywnej opinii Komitetu Regionów, który obawiał się, że wąskie ukierunkowanie EWT na realizację podstawowych priorytetów strategii „Europa 2020" nie pozwoli jej odgrywać „odrębnej i jedynej w swoim rodzaju roli" i zalecał zwiększenie liczby celów tematycznych z czterech do pięciu oraz poszerzenie wykazu priorytetów inwestycyjnych, m.in. o turystykę, przyjazny klimatowi transport morski i kulturę [Opinia KR „Wniosek": pkt. 10–11 oraz poprawki 4–7].

Tabela 2. Cele tematyczne wspierane przez EFRR

Lp.	Cel tematyczny
1.	Wzmacnianie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji
2.	Zwiększenie dostępności, stopnia wykorzystania i jakości technologii informacyjno-komunikacyjnych
3.	Wzmacnianie konkurencyjności małych i średnich przedsiębiorstw
4.	Wspieranie przejścia na gospodarkę niskoemisyjną[13] we wszystkich sektorach
5.	Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem
6.	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami
7.	Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej
8.	Promowanie trwałego i wysokiej jakości zatrudnienia oraz wsparcie mobilności pracowników
9.	Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją
10.	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie
11.	Wzmacnianie zdolności instytucjonalnych instytucji publicznych i zainteresowanych stron oraz sprawności administracji publicznej

Źródło: Rozporządzenie 1303/2013: art. 9 akapit 1.

Utrzymano obowiązujące zasady wyboru operacji w ramach poszczególnych typów programów operacyjnych. W ramach współpracy transgranicznej i transnarodowej beneficjenci muszą pochodzić z co najmniej dwóch państw uczestniczących, z których co najmniej jedno jest państwem członkowskim, a w ramach współpracy międzyregionalnej z co najmniej trzech państw uczestniczących, z których co najmniej dwa są państwami członkowskimi [Rozporządzenie 1299/2013: art. 12 ust. 2][14]. Nowością w tym zakresie jest natomiast wyraźne wskazanie Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) lub innego podmiotu prawa ustanowionego na

[12] Od zasady tej są przewidziane pewne wyjątki.

[13] Pierwotna propozycja Komisji brzmiała „niskowęglową", czemu sprzeciwiła się m.in. Polska.

[14] Komitet Regionów w swojej opinii proponował, aby utrzymać zasady współpracy transgranicznej i międzyregionalnej, ale w odniesieniu do współpracy transnarodowej uznał, że „współpraca ta traciłaby wymiar transnarodowy i powinny obowiązywać wobec niej zasady takie jak obowiązujące dla współpracy międzyregionalnej" (z wyjątkiem programów przeznaczonych dla regionów najbardziej oddalonych) [Opinia KR „Wniosek": poprawka 10].

podstawie prawa jednego z państw uczestniczących, jako potencjalnych jedynych beneficjentów programu operacyjnego [Rozporządzenie 1299/2013: art. 12 ust. 3]. Warunkiem jest, aby podmiot ten był utworzony w przypadku współpracy transgranicznej i transnarodowej przez instytucje i podmioty publiczne z co najmniej dwóch państw uczestniczących, a w przypadku współpracy międzyregionalnej – z co najmniej trzech.

Zwiększono nacisk na rzeczywiście wspólny charakter realizowanych operacji i zaostrzono warunki ich wyboru. O ile w minionej perspektywie finansowej w wypadku współpracy transgranicznej i transnarodowej beneficjenci mogli wybrać dwa z czterech tzw. warunków transgraniczności (wspólne: przygotowanie, realizacja, personel i finansowanie), to obecnie z zasady muszą współpracować w zakresie przygotowania i realizacji operacji oraz – do wyboru lub łącznie – w zakresie zapewnienia personelu lub finansowania operacji [Rozporządzenie 1299/2013: art. 12 ustęp 4][15]. Wyjątek stanowią operacje w ramach programów prowadzonych z udziałem regionów najbardziej oddalonych i państw trzecich lub terytoriów, w których beneficjenci są zobligowani do współpracy wyłącznie w dwóch pierwszych obszarach (przygotowanie i realizacja). W stosunku do programów współpracy międzyregionalnej jest to z kolei pewne złagodzenie wymogów, dotychczas bowiem istniał obowiązek współpracy w zakresie wszystkich czterech wymienionych warunków transgraniczności.

Wyższej efektywności współpracy ma także służyć większa koncentracja na wynikach i wskaźnikach. Wyróżnia się wspólne oraz specyficzne dla programu wskaźniki produktu oraz specyficzne dla programu wskaźniki rezultatu. Te pierwsze określono w załączniku do Rozporządzenia 1299/2013[16]. Co istotne, przyjęte na poziomie PO wskaźniki rezultatu i produktu mają być, na podstawie przygotowanych przez instytucje zarządzające i przekazanych Komisji Europejskiej rozbudowanych raportów, dwukrotnie weryfikowane: w roku 2017 i 2019 [Rozporządzenie 1303/2013: art. 50; Rozporządzenie 1299: art. 14]. Ma to zapewnić większą skuteczność współpracy.

Zrezygnowano z wyodrębniania głównego i przylegającego obszaru kwalifikowanego w ramach programów operacyjnych, wprowadzając ogólną kategorię „unijnej części obszaru objętego programem" [Rozporządzenie 1299/2013: art. 20 ust. 1]. Utrzymano natomiast zasadę możliwości finansowania współpracy poza częścią unijną „w sytuacji, gdy operacja przynosi korzyść obszarowi objętemu programem", pod-

[15] Przyjęte ostatecznie rozwiązanie różni się od pierwotnej propozycji Komisji, która przewidywała konieczność współpracy we wszystkich czterech obszarach. Zmiany dokonano przede wszystkim na wniosek Komitetu Regionów, który żądał złagodzenia tych wymogów, zwłaszcza w odniesieniu do małych projektów, które mogłyby mieć „trudności ze spełnieniem wszystkich czterech kryteriów" [Opinia KR „Wniosek": poprawka 11].

[16] Komitet Regionów uznał, że wymienione w załączniku wspólne wskaźniki produktu powinny być jedynie traktowane jako przykład, a taki ogólny przepis „nie zapewnia efektywności konkretnych programów ani operacji" [Opinia KR „Wniosek": poprawka 12].

nosząc jednocześnie wysokość całkowitej kwoty, jaka może być wydatkowana poza tym obszarem z 10% do 20%, a w przypadku regionów najbardziej oddalonych nawet do 30% [Rozporządzenie 1080/2006: art. 21; Rozporządzenie 1299/2013: art. 20].

Nowe rozwiązania nie dokonują wyraźnego rozróżnienia wysokości wkładu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w projekty EWT w zależności od PKB na mieszkańca. Dotychczas istniał podział na dwie kategorie państw członkowskich i wynikające z niego dwie wielkości wkładu EFRR: 85% i 75% kwalifikowanych wydatków publicznych. Ten wyższy był stosowany w tych programach operacyjnych, w których co najmniej jeden uczestnik należał do państwa członkowskiego o średnim PKB *per capita* wynoszącym poniżej 85% średniej UE w latach 2001–2003 [Rozporządzenie 1083/2006: art. 53 ust. 3]. Nowe Rozporządzenie wprowadza jedynie maksymalną stopę dofinansowania na poziomie 85% [Rozporządzenie 1303/2013: art. 120], mimo iż pierwotna propozycja Komisji przewidywała obniżone dofinansowanie projektów EWT na poziomie do 75% kosztów kwalifikowanych [Wniosek: art. 110 ust. 4 akapit 2]. Wniosek KE spotkał się jednak ze zdecydowanym sprzeciwem państw członkowskich (w tym Polski[17]), Komitetu Regionów i Parlamentu Europejskiego.

Wychodząc naprzeciw postulatom beneficjentów, dokonano pewnego uproszczenia w zakresie sytemu udzielania wsparcia, które powinny się przyczynić do ułatwienia realizacji programów. Po pierwsze, umożliwiono obliczanie kosztów personelu programów operacyjnych według stawki ryczałtowej [Rozporządzenie 1299/2013: art. 19]. Po drugie, w przypadku mniejszych PO (całkowita alokacja nie wyższa niż 50 mln euro) zwiększono kwotę alokowaną na pomoc techniczną z 6 do 7% [Rozporządzenie 1299/2013: art. 17]. Po trzecie, instytucja wyznaczona do pełnienia funkcji instytucji zarządzającej programem może wykonywać również funkcje instytucji certyfikującej [Rozporządzenie 1299/2013: art. 21]. Po czwarte, wprowadzono przepisy w sprawie przeliczania walut obcych na euro [Rozporządzenie 1299/2013: art. 28].

Zmodyfikowano treść programu operacyjnego, m.in. rezygnując z takich informacji jak analiza SWOT, wprowadzając jednak jednocześnie wiele nowych elementów. Szczególnie rozbudowano fragmenty dotyczące opisu poszczególnych osi priorytetowych, które obejmują np. oczekiwane rezultaty dla celów szczegółowych, opis typów i przykładów przedsięwzięć finansowanych w ramach każdego priorytetu inwestycyjnego oraz ujętą ilościowo wartość docelową wspólnych i specyficznych wskaźników produktu [Rozporządzenie 1299/2013: art. 8 ust. 2]. W określonych przypadkach program musi zawierać także opis wdrażania polityki ochrony środowiska i łagodzenia skutków zmian klimatu, promowania równości szans, w tym zwłaszcza równouprawnienia płci i zapobiegania dyskryminacji [Rozporządzenie 1299/2013: art. 8 ust. 7].

[17] Strona polska argumentowała, iż „propozycja Komisji może przełożyć się na małe zainteresowanie realizacją tych projektów, które będą musiały konkurować z projektami z nurtu głównego polityki spójności" [*Stanowisko Rządu RP*: 7].

REGULACJE W ZAKRESIE EUROPEJSKIEGO UGRUPOWANIA WSPÓŁPRACY TERYTORIALNEJ

W odniesieniu do instrumentu prawnego, jakim jest EUWT, liczba zaproponowanych przez Komisję i wprowadzonych przez Parlament i Radę zmian do rozporządzenia z lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej [Rozporządzenie 1082/2006] jest ograniczona, ale same zmiany dość istotne. Liczba dotychczas utworzonych ugrupowań nie jest imponująca: rejestr unijny datowany na 1 września 2015 r. zawiera 55 pozycji [Wykaz], w tym trzy zarejestrowane w Polsce: TRITIA, Tatry i Środkowoeuropejski Korytarz Transportowy[18], 12 kolejnych EUWT było w tym czasie w trakcie organizacji [EGTC]. Niemniej jednak EUWT uważa się za przydatny instrument prawny, umożliwiający osiąganie spójności terytorialnej UE i wspomagający rozwiązywanie problemów granicznych. Celem wprowadzonych zmian ma być ułatwienie tworzenia i funkcjonowania EUWT przez usunięcie zauważonych barier i doprecyzowanie niektórych regulacji, co ma znacząco zwiększyć atrakcyjność tego instrumentu.

Rozszerzono listę potencjalnych członków EUWT. Obok państw członkowskich, władz regionalnych i lokalnych oraz podmiotów prawa publicznego[19] dodano władze na szczeblu krajowym, przedsiębiorstwa publiczne[20], „przedsiębiorstwa, którym powierzono realizację usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym zgodnie z krajowym oraz unijnym prawem właściwym"[21] oraz „krajowe, regionalne lub lokalne władze albo podmioty lub przedsiębiorstwa publiczne z państw trzecich" [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 3]. Choć Rozporządzenie 1082/2006 nie wykluczało możliwości uczestniczenia podmiotów z państw trzecich w EUWT w przypadku, gdy pozwala na to „ustawodawstwo państwa trzeciego oraz umowy między państwami członkowskimi a państwami trzecimi" [Rozporządzenie 1082/2006: motyw 16], to jednocześnie nie zawierało szczegółowych zasad dotyczących takiego uczestnictwa. Nowelizując Rozporządzenie, dodano do niego nowy art. 3a, który reguluje przystąpienie członków z państw trzecich albo krajów lub terytoriów zamorskich [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 4]. Co ważne, nie chodzi o dowolne państwo trzecie, ale takie, które sąsiaduje (na lądzie lub przez morze) z państwem członkowskim lub jego terytoriami zamorskimi i „wspólnie prowadzi działania

[18] W Polsce rejestr elektroniczny prowadzi Ministerstwo Spraw Zagranicznych: https://www.msz.gov.pl/resource/2faf4636-07c1-4ebc-a642-6b8ef5c57f87:JCR

[19] W rozumieniu art. 1 ust. 9 akapit 2 Dyrektywy 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi. Dz.Urz. UE L 134, 30.4.2004.

[20] W rozumieniu art. 2 ust. 1 lit. b) Dyrektywy 2004/17/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. koordynującej procedury udzielania zamówień przez podmioty działające w sektorach gospodarki wodnej, energetyki, transportu i usług pocztowych. Dz.Urz. UE L 134, 30.4.2014.

[21] Tę kategorię potencjalnych członków Ugrupowania wprowadzono na wniosek Komitetu Regionów [Opinia KR „Przegląd": poprawka 1]. Chodzi m.in. o przedsiębiorstwa działające w takich dziedzinach, jak edukacja i szkolenia czy opieka medyczna.

w ramach współpracy terytorialnej lub realizuje programy wspierane przez Unię". I choć jako zasadę utrzymano, iż EUWT składa się z członków znajdujących się na terytorium przynajmniej dwóch państw członkowskich, to – jako wyjątek – pojawiła się możliwość tworzenia ugrupowań składających się z członków pochodzących tylko z jednego państwa członkowskiego i członków pochodzących z jednego państwa trzeciego lub terytorium zamorskiego. Pozostawiono możliwość członkostwa stowarzyszeń składających się z podmiotów należących do jednej lub kilku z wyżej wymienionych kategorii.

Dotychczasowa zasada zgodności zadań EUWT z kompetencjami wszystkich członków została złagodzona. Brak kompetencji danego członka w odniesieniu do zadania/zadań określonych w konwencji nie jest przeszkodą w przystąpieniu do ugrupowania, jeżeli „państwo członkowskie lub państwo trzecie zatwierdzi udział takiego członka utworzonego na mocy ich prawa krajowego" [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 9]. Zmiana ta (bardzo pozytywnie oceniona przez Komitet Regionów) ma przyczynić się do „powstawania nowych form wielopoziomowego sprawowania rządów" [Opinia KR „Przegląd": pkt 27].

Podstawowymi dokumentami regulującymi działalność konkretnego ugrupowania są konwencja w sprawie europejskiej współpracy terytorialnej (dalej jako konwencja) oraz statut. W Rozporządzeniu 1302/2013 wyraźnie rozszerzono zakres konwencji, wprowadzając jednocześnie zasadę rozłączności treści konwencji i statutu, podczas gdy w pierwotnej wersji Rozporządzenia 1082/2006 statut zawierał jako minimum wszystkie postanowienia konwencji. Obecnie konwencja jest wyraźnie aktem określającym konstytutywne elementy Ugrupowania, natomiast statut jedynie przepisy czysto wykonawcze. Treść konwencji musi zawierać, poza nazwą ugrupowania, jego siedzibą statutową, zasięgiem terytorialnym, celem i zadaniami, czasem funkcjonowania oraz warunkami rozwiązania, listą członków, prawem właściwym dla interpretacji i stosowania konwencji, procedurami wzajemnej uznawalności, w tym w dziedzinie kontroli finansowej oraz procedurami wprowadzania zmian do konwencji, także nowe elementy, tj.: wykaz organów ugrupowania i ich odnośnych kompetencji oraz wiele odniesień do przepisów prawa unijnego i krajowego mających zastosowanie do EUWT, dotyczących bezpośrednio działalności EUWT prowadzonej w ramach zadań wyszczególnionych w konwencji czy przepisów mających zastosowanie do personelu EUWT, a także uregulowania dotyczące odpowiedzialności EUWT i jego członków [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 10]. Statut nie powiela już treści konwencji, a wymagania minimalne jego zawartości są zasadniczo zgodne z poprzednim brzmieniem art. 9 ust. 2 Rozporządzenia 1082/2006.

Każdy z członków pozostaje zobowiązany do powiadomienia odpowiednich władz krajowych o zamiarze uczestnictwa w EUWT oraz przesłania kopii konwencji i statutu. Niemniej jednak procedura dalszego postępowania została znacząco uproszczona przez rezygnację z zatwierdzania statutu. To sprawia, że także zmiany w statucie nie muszą być już zatwierdzane przez państwa członkowskie.

Termin wyrażenia zgody i zatwierdzenia konwencji przez odpowiednie władze krajowe został przedłużony z trzech do sześciu miesięcy, a jednocześnie uznano brak sprzeciwu w wyznaczonym terminie za milczącą zgodę. Rozstrzygnięcie to nie ma jednak zastosowania wobec państwa członkowskiego, w którym EUWT ma mieć siedzibę – tutaj zgoda formalna jest bezwzględnie wymagana. Wszelkie odpowiedzi odmowne muszą zostać (jak wcześniej) uzasadnione, ale podstawy, na mocy których państwo może odmówić zgody, zostały sprecyzowane. Obejmują one: po pierwsze, niezgodność uczestnictwa lub konwencji z Rozporządzeniem, innymi unijnymi przepisami dotyczącymi działań i działalności EUWT lub przepisami krajowymi dotyczącymi uprawnień i kompetencji przyszłego członka, po drugie, brakuje uzasadnienia dla członkowstwa w związku z interesem lub porządkiem publicznym państwa członkowskiego, i po trzecie, statut ugrupowania jest niezgodny z konwencją [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 5]. Pozostawiono możliwość zakazu przez państwo członkowskie prowadzenia ugrupowaniu na swoim terytorium działalności określonego rodzaju, zażądania wystąpienia z ugrupowania własnych członków, jeżeli EUWT prowadzi jakąkolwiek działalność naruszającą przepisy krajowe dotyczące porządku publicznego, bezpieczeństwa publicznego, zdrowia publicznego, moralności publicznej lub naruszającą interes publiczny [Rozporządzenie 1082/2006: art. 13], a nawet rozwiązania ugrupowania, które nie służy celom współpracy terytorialnej lub które działa poza zakresem powierzonych mu zadań [Rozporządzenie 1082/2006: art. 14]. Innym uproszczeniem procedury jest wprowadzenie zasady, iż w przypadku przystępowania nowego członka z państwa członkowskiego, który już wcześniej zatwierdził konwencję, przystąpienie to podlega zatwierdzeniu jedynie przez państwo, którego prawu członek ten podlega. Państwo, w którym EUWT ma siedzibę, jest jedynie zawiadamiane o fakcie przystąpienia nowego członka. Uproszczona procedura nie dotyczy sytuacji przystąpienia do ugrupowania nowego członka z państwa, które wcześniej nie zatwierdziło konwencji [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 5].

Wprowadzenie rozłączności treści konwencji i statutu zaowocowało także koniecznością rejestracji lub publikacji obu dokumentów w państwie członkowskim, w którym EUWT ma siedzibę (dotychczas rejestrowany/publikowany był jedynie statut). Sformalizowano także wniosek zgłoszenia faktu utworzenia EUWT przesyłanego za pośrednictwem Komitetu Regionów (a nie jak wcześniej Komisji Europejskiej) do publikacji w „Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej", zmieniając jednocześnie serię „Dziennika" z S (Ogłoszenia o zamówieniach) na C (Informacje i zawiadomienia) [Rozporządzenie 1302/2013: art. 1 ust. 7]. Wzór takiego wniosku zawiera załącznik do Rozporządzenia 1302/2013.

Nie zmieniono przepisów dotyczących struktury organizacyjnej EUWT. Organami wymaganymi przez Rozporządzenie są: Zgromadzenie, jako organ przedstawicielski, oraz dyrektor, który reprezentuje ugrupowanie i działa w jego imieniu. Pozostawiono do regulacji statutowych możliwość powołania dodatkowych organów [Rozporządzenie 1082/2006: art. 10].

ZAKOŃCZENIE

Zdaniem Parlamentu Europejskiego europejska współpraca terytorialna stanowi sama w sobie „eksperymentalny warsztat integracji europejskiej" [Rezolucja 2010/2155: pkt K]. Zmniejszając bariery między terytoriami i regionami, przyczynia się do tworzenia „coraz ściślejszego związku między narodami Europy" i wnosi istotny wkład w szybsze osiągnięcie spójności terytorialnej Unii Europejskiej. EWT stanowi nie tylko jeden z kluczowych elementów polityki spójności, ale również – w odniesieniu do granic zewnętrznych – wchodzi w skład procesu przedakcesyjnego oraz uczestniczy we wdrażaniu polityki sąsiedztwa. Przyjęty na lata 2014–2020 pakiet legislacyjny w założeniu ma służyć sprawniejszej i skuteczniejszej realizacji tych polityk, ale ocena przyjętych rozwiązań będzie mogła być dokonana dopiero po pewnym czasie.

BIBLIOGRAFIA

Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie rocznego podziału między państwa członkowskie zasobów ogólnych przydzielonych na Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności w ramach celu „Inwestycje na rzecz wzrostu zatrudnienia" i celu „Europejska współpraca terytorialna", a także rocznego podziału między państwa członkowskie zasobów ze szczególnej alokacji na Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych wraz z wykazem kwalifikujących się regionów oraz kwotami, które mają zostać przeniesione z alokacji Funduszu Spójności i funduszy strukturalnych dla każdego państwa członkowskiego do instrumentu „Łącząc Europę" oraz na pomoc najbardziej potrzebującym na okres 2014–2020. Dokument C (2014) 2082. Dz.Urz. UE L 104, 8.4.2014.

Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 16 czerwca 2014 r. ustanawiająca wykaz programów EWT i wskazująca całkowitą kwotę wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dla każdego programu w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna" na okres od 2014 do 2020 r. Dokument nr C (2014) 3776. Dz.Urz. UE L 178, 18.6.2014.

Decyzja wykonawcza Komisji z dnia 16 czerwca 2014 r. ustanawiająca wykaz regionów i obszarów kwalifikujących się do finansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach transgranicznych i transnarodowych elementów celu „Europejska współpraca terytorialna" w latach 2014–2020. Dokument nr C (2014) 3898. Dz.Urz. UE L 183, 24.6.2014.

Dołzbłasz, S., Raczyk, A. 2010. *Współpraca transgraniczna w Polsce po akcesji do UE*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa.

Dumała, H. 2014. *Europejski lobbing transnarodowych sieci terytorialnych*, [w:] M. Pietraś, H. Dumała, B. Surmacz, A.W. Ziętek (red.), *Teoria i praktyka stosunków międzynarodowych. Dziedzictwo intelektualne Profesora Ziemowita Jacka Pietrasia*, Wydawnictwo UMCS, Lublin.

EGTC under construction. https://portal.cor.europa.eu/egtc/CoRActivities/Pages/egtc–under–construction.aspx (dostęp: 25.11.2015).

Europa 2020. *Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu. Bruksela, 3.3.2010*, KOM (2010) 2020 wersja ostateczna.

Opinia Komitetu Regionów „Przegląd rozporządzenia EUWT". Dz.Urz. UE C 113, 18.4.2012.

Opinia Komitetu Regionów „Wniosek dotyczący rozporządzenia w sprawie Europejskiej współpracy terytorialnej". Dz.Urz. UE C 277, 13.9.2012.

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 23 czerwca 2011 r. dotycząca celu 3: Wyzwanie dla współpracy terytorialnej – przyszły harmonogram współpracy transgranicznej, transnarodowej i międzyregionalnej [2010/2155(INI)].

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1299/2013 z dnia 17 grudnia 2013 w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna. Dz.Urz. UE L 347, 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1302/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania. Dz.Urz. UE L 347, 20.12.2013.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1082/2006 z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT). Dz.Urz. UE L 210, 31.7.2006.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Dz.Urz. UE L 210, 31.07.2006.

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 14 listopada 2007 r. w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do Celów Statystycznych (NTS). Dz.U. 2007, nr 214, poz. 1573.

Stanowisko Rządu RP dot. wniosku rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna", przyjęte w dn. 19 stycznia 2012 r., [w:] Stanowiska Rządu Rzeczypospolitej Polskiej do pakietu propozycji legislacyjnych Komisji Europejskiej dla polityki spójności 2014–2020. https://www.mir.gov.pl/fundusze/Fundusze_Europejskie_2014_2020/Negocjacje_2014_2020/Stanowiska_Rzadu_RP/Documents/stanowiska_rzadu_do_pakietu_ps.pdf (dostęp: 13.09.2014).

Uzasadnienie Wniosku Rozporządzenia Parlamentu i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących wsparcia z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach celu „Europejska współpraca terytorialna". Bruksela 14.3.2012 r. KOM (2011) 611 wersja ostateczna/2.

Uzasadnienie Wniosku Rozporządzenia Parlamentu i Rady zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1082/2006 w sprawie europejskiego ugrupowania współpracy terytorialnej (EUWT) w celu doprecyzowania, uproszczenia i usprawnienia procesu tworzenia takich ugrupowań oraz ich funkcjonowania. Bruksela 14.3.2012 r. KOM (2011) 610 wersja ostateczna/2.

Wniosek. Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1083/2006. Bruksela 6 października 2011 r. KOM (2011) 615 wersja ostateczna.

Wykaz europejskich ugrupowań współpracy terytorialnej (EUWT), których utworzenie zgłoszono Komitetowi Regionów Unii Europejskiej, zgodnie z art. 5 rozporządzenia (WE) 1082/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady. Bruksela 1 września 2015 r. https://portal.cor.europa.eu/egtc/Register/Pages/PL.aspx (dostęp: 25.11.2015).

Wyzwania i cele dla programów współpracy transgranicznej z udziałem Polski po 2013 roku. Warszawa 2 października 2012 r. http://www.ewt.gov.pl/Wiadomosci/Documents/ekspertyza_EWT_po_2013.pdf (dostęp:13.09.2014).

CONTINUATION AND CHANGE: REGULATIONS OF EUROPEAN TERRITORIAL COOPERATION

Abstract: European Territorial Cooperation (ETC) was introduced as one of the objectives of EU cohesion policy in the 2007–2013 financial perspective. Regulations adopted for the 2014–2020 period means both the continuation of certain previously proven solutions, and the introduction of – more or less significant – changes resulting from the evaluation experience of previous years. The purpose of this article is to conduct a comparative analysis of regulations of EU law concerning the ETC support from the European Regional Development Fund and the legal instrument European Grouping of Territorial Cooperation (EGTC).

Keywords: European Territorial Cooperation, European Grouping of Territorial Cooperation, cohesion policy, European Union

BIOGRAM

Hanna Dumała, dr habilitowany nauk humanistycznych, zatrudniona w Zakładzie Stosunków Międzynarodowych Wydziału Politologii UMCS na stanowisku profesora nadzwyczajnego. Dyscyplina naukowa: nauka o polityce, specjalność naukowa: stosunki międzynarodowe. Zainteresowania badawcze: szeroko rozumiany regionalizm (międzynarodowy i wewnętrzny) oraz współpraca międzynarodowa subpaństwowych jednostek terytorialnych. Autorka monografii *Transnarodowe sieci terytorialne w Europie* (Lublin 2012) i ponad pięćdziesięciu artykułów naukowych (także w językach kongresowych oraz publikowanych za granicą). Kontakt e-mail: hanna.dumala@poczta.umcs.lublin.pl.